

Aika 18.11.2019, klo 09:00 - 18:49

Paikka Kaupunginvaltuuston istuntosali

Käsitellyt asiat

§ 172 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 173 Pöytäkirjan tarkastus

§ 174 Läsnäolo- ja puheoikeus

§ 175 Tiedoksi merkittävät asiat

§ 176 Keskustelu vuoden 2020 talousarviosta ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelmasta sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat

§ 177 Tuloveroprosentti, kiinteistöveroprosentti ja muiden verojen perusteet vuodelle 2020

§ 178 Vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelma sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat

§ 179 Kokousraportit

Saapuvilla olleet jäsenet

Ikonen Anna-Kaisa, puheenjohtaja
Dündar-Järvinen Aila, 1. varapuheenjohtaja
Aaltonen Mikko, saapui 9:00, poistui 11:38, 3. varapuheenjohtaja, saapui 14:02
Ahonen Reeta
al-Nassar Islam, varajäsen, poistui 11:48
Aleksovski Atanas
Alppi Ulla-Leena
Axen Erkki
Backman Henri
Caglayan Merve, varajäsen
Elovaara Tiina
Friman Väinö, poistui 16:32
Grönroos Arto, varajäsen, saapui 12:43
Gustafsson Jukka
Haapa-aho Olga
Hanhela Milka
Hanhilahti Vilhartti
Helimo Matti
Höyssä Matti
Ivanoff Antti, saapui 12:01
Jussila Anne-Mari
Jäntti Aleksi
Järvinen Matti, varajäsen
Kaivonen Kirsi, poistui 18:04
Kajan Maija
Kaleva Lassi
Kampman Ulla, varajäsen, saapui 16:02
Kanerva Esa
Karjalainen Miisa
Kiili Kalle
Kivistö Anneli
Kostiainen Leena
Kriikku Mikko, varajäsen
Kummola Kalervo, saapui 11:48
Kunnari Kukka, saapui 11:38, poistui 13:58, varajäsen, saapui 16:02
Leppälahti Mikko, varajäsen, poistui 12:39
Liimola Anne
Loukaskorpi Johanna
Luoto Heikki
Lyly Lauri
Löfberg Peter
Marin Sanna, poistui 16:02
Markkanen Jouni
Minkkinen Minna, poistui 15:59
Mustakallio Jaakko
Nordström Pia, saapui 9:00, poistui 11:46, varajäsen, saapui 15:15

Oksanen Lasse
Ollila Riitta
Porttikivi Ilkka
Puisto Sakari
Raevaara Arne
Rajala Petri
Rauhala Leena
Rincón Natalia
Rokosa Inna
Saarikangas Sanna, saapui 9:00, poistui 12:01, varajäsen, saapui 14:02
Salmi Pekka
Salonen Hanna, varajäsen, saapui 12:01
Sasi Ilkka
Schafeitel Yrjö
Sirniö Ilpo
Siuro Petri
Stenhäll Jaakko
Suoniemi Juhana, poistui 13:01
Tahvola Atte, varajäsen, saapui 16:45
Taina Anneli, saapui 9:00, poistui 15:09, saapui 17:32
Tapio Noora
Torkkola Sinikka
Tulonen Irja
Tynkkynen Oras
Viitanen Pia
Vikman Sofia, poistui 17:32
Wigelius Ari
Heikkilä Lasse, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Vehmaanperä Karoliina, hallintosihteeri, sihteeri
Aarnio Jouko, kaupunginlakimies
Asplund Kirsi-Maarit, kaupunginhallituksen jäsen, poistui 15:30
Kangas Vesa-Matti, controller
Kiviaho Markus, tarkastusjohtaja
Kuosmanen Taru, johtaja
Kyöttälä-Vettenranta Tiina, hallintolakimies
Linnamaa Reija, strategijahtaja
Maunu Anna-Maria, viestintäjohtaja
Mäkinen Merja, hallintoasiantuntija
Nurminen Mikko, johtaja
Nyysönen Tuire, hallintosihteeri
Perämaa Juha, lakimies
Pietikäinen Niina, henkilöstöjohtaja
Rantanen Teppo, johtaja
Viitala Erja-Riitta, kaupunginreviisori
Vuojoelainen Arto, liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja
Yli-Rajala Juha, konsernihohtaja

Poissa

Suomela Iiris, 2. varapuheenjohtaja
Alatalo Mikko
Ovaska Jouni
Parviainen Olli-Poika
Tanus Sari
Vallin Veikko

Allekirjoitukset

Anna-Kaisa Ikonen
Puheenjohtaja

Karoliina Vehmaanperä
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Miisa Karjalainen

Kalle Kiili

muut allekirjoittajat

Aila DüNDAR-Järvinen
puheenjohtaja §176

Jouko Aarnio
kaupunginlakimies

Tiina Kyötilä-Vettenranta
hallintolakimies

Merja Mäkinen
hallintoasiantuntija

Juha Perämaa
lakimies

Tuire Nyssönen
hallintosihteeri

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi Tampereen kaupungin internetsivuille
www.tampere.fi
26.11.2019

Karoliina Vehmaanperä, hallintosihteeri

§ 172

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Merkittiin, että valtuuston vahvuus oli 65 valtuutettua.

Päätösehdotus oli

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

§ 173

Pöytäkirjan tarkastus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Vuorossa ovat Miisa Karjalainen ja Kalle Kiili.

Varalla Anneli Kivistö ja Leena Kostainen.

Perustelut

Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään maanantaina 25.11.2019 ja asetetaan yleisesti nähtäville 26.11.2019 Tampereen kaupungin internet-sivuille www.tampere.fi.

§ 174

Läsnäolo- ja puheoikeus

Päätös

Läsnäolo- ja puheoikeudet myönnettiin tässä kokouksessa seuraavasti:

tarkastusjohtaja Markus Kiviaholle, kaupunginreviisori Erja Viitalalle, johtaja Taru Kuosmaselle, johtaja Mikko Nurmiselle, johtaja Teppo Rantaselle, talousjohtaja Jukka Männikön 1. varahenkilö controller Vesa-Matti Kankaalle, strategiajohtaja Reija Linnamaalle, henkilöstöjohtaja Niina Pietikäiselle, sekä liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle.

§ 175

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Iltakoulu 25.11.

Valtuustolle järjestetään iltakoulu 25.11. kello 15.00-16.30. Iltakoulussa esitellään raitiotien rakentamista Hatanpään valtatielle välille Koskipuisto - Tampereen valtatie, ja avataan hankkeen kustannuksia, aikataulua ja vaikutuksia. Edelleen esitellään rakentamisen aikaiset järjestelyt mm. joukkoliikenteen osalta. Lisäksi valtuustolle kerrotaan tiiviisti raitiotien osan 1 (Hervanta-Pyynikintori, keskusta-Tays) rakentamisen tilanne, osan 2 (Pyynikintori-Lentävänniemi) kehitys-vaiheen tilanne, joukkoliikenteen Linjasto 2021 sekä ns. seuratikan suunnittelutilanne.

Delegaatio 25.11.

Eläköön Eteläpuisto ry luovuttaa adressin valtuutetuille Eteläpuiston suojelun puolesta kello 16.30-16.35 valtuustosalin aulassa.

Luottamushenkilöiden hallintoseminaari 3.12.

Luottamushenkilöiden hallintoseminaari järjestetään Vapriikissa 3.12.2019 kello 12.00-15.00.

Seminaarissa käsitellään mm. hallinnon erityiskysymyksiä ja käydään läpi yhteisiä toimintatapoja. Valtuutetuille on lähetetty seminaari ohjelma sekä ilmoittautumisohjeet.

§ 176

Keskustelu vuoden 2020 talousarviosta ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelmasta sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat

TRE:845/02.02.01/2019

Päätös

Merkittiin.

Kokouskäsitely

Puheenjohtajan ehdottama käsittelyjärjestys hyväksyttiin yksimielisesti. Lisäksi puheenjohtaja totesi, että repliikkipuheenvuoroja ei sallita tässä kokouksessa.

Pormestari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lauri Lyly teki seuraavat muutosehdotukset puheenvuorossaan:

Kaupunginhallituskäsittelyn jälkeen käytyjen neuvottelujen perusteella esitän, että vuoden 2020 talousarvioon ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelmaan sekä verotuloihin tehdään seuraavia muutoksia:

Verotulot, sivu 133. Tulojen vähennys:

Vuosien 2020-2023 kunnallisveron veroprosentti on 20,25 %. (koskee myös §:ä 177)

Vähennetään vuosien 2020-2023 kunnallisverotuloja 10 000 000 euroa /vuosi.

Verotulot, sivut 133-134. Tulojen lisäys:

Vuoden 2020 voimalaitosten kiinteistöveroprosentti on 3,00 %. (koskee myös §:ä 177)

Lisätään vuosien 2020-2023 kiinteistöverotuloja 500 000 euroa/vuosi.

Muut rahoitustulot ja -menot, sivu 137. Tulojen lisäys:

Lisätään vuosien 2020-2023 osinkotuloja 4 500 000 euroa/vuosi.

Asunto- ja kiinteistölautakunta, sivut 84-85. Tulojen lisäys:

Lisätään toimintatuloihin 5 000 000 euroa omaisuuden myyntivoittoihin ja investointitaulukkoon pysyvien vastaavien luovutustuloihin sama summa. Huomioidaan em. muutokset myös kaupungin taloussuunnitelmavuosien 2021-2023 tuloslaskelmassa, investointilaskelmissa ja rahoituslaskelmassa.

Mikäli esitetyt muutokset tulevat hyväksytyksi, huomioidaan ne lopullisessa talousarviokirjassa kautta linjan.

Lisäksi esitän, että valtuuston päätöstä, § 178, täydennetään seuraavilla ponsilla:

Valtuusto toteaa, että kunnallisveron taso pidetään 20,25 prosentissa taloussuunnittelukaudella 2020-2023.

Valtuusto edellyttää, että kaupungin talouden pitämiseksi tasapainossa ja menojen kasvun pitämiseksi alle 3 prosentissa taloussuunnittelukaudella

2020-2023 toteutetaan pormestarin talousarvion julkistamisen yhteydessä esitelty 10 kohdan toimenpideohjelma. Ohjelman eri alueille asetetaan vastuuhenkilöt ja sen toteutumista käsitellään lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa säännöllisesti. Valtuustolle annettavien talouskatsausten yhteydessä raportoidaan toimenpideohjelman toteutuksesta.

Mikäli talousarviovalmistelussa vuodelle 2021 todetaan, etteivät tehtävät toimenpiteet ole riittäviä talouden saattamiseksi tasapainoon, on toimenpideohjelman toimia kaupunginhallituksen toimesta tehostettava.

Valtuusto toteaa, että vuoden 2020 talousarvioehdotuksessa ei edellytetä sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi irtisanomisia, osa-aikaistamisia tai lomautuksia. Talousarvioehdotus edellyttää kuitenkin toimenpideohjelmaan sisällytetyjä tehostamistoimenpiteitä, mikä tulee huomioida myös henkilöstömenoissa. Talouden tasapainottamista pyritään toteuttamaan ensisijaisesti etsimällä uusia toimintatapoja ja työhyvinvointia tukevia ratkaisuja yhdessä henkilöstön kanssa. Mikäli nämä toimet eivät ole riittäviä talousarvioehdotuksessa edellytetyissä henkilöstömenoissa pysymiseksi, voidaan joutua käynnistämään kaupunkitasoinen yhteistoimintamenettely.

Valtuusto pitää tärkeänä, että joukkoliikenteen lippujen hinnat pysyvät jatkossakin kohtuullisina. Samalla meidän tulee vastata liikenteen päästövähennystavoitteisiimme sekä huolehtia kaupungin talouden kannalta kestävästä joukkoliikennetuesta. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta tekee vuonna 2020 perusteellisen selvityksen, jossa arvioidaan muun muassa joukkoliikenteen lippujen hintojen kehitys lähivuosina eri asiakasryhmissä ja eri vyöhykkeillä sekä mahdolliset uudistamistarpeet niissä. Selvityksessä on arvioitava lähivuosina joukkoliikenteeseen menevän kaupungin tuen kestävä määrä. Selvityksellä haetaan perusteita, joilla voimme säilyttää kohtuuhintaisen joukkoliikenteen kaupunkiseudullamme ja joilla voimme vastata päästövähennystavoitteisiimme. Samalla tehdään monipuolinen joukkoliikenteen taustaselvitys ennen raitiotien ja linjasto 2021 käyttöönottoa. Näihin tietoihin voimme verrata tulevaa joukkoliikenteen kehitystä.

Pormestari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lauri Lylyn puheenvuoron jälkeen käytiin keskustelu, joka aloitettiin ryhmien suuruusjärjestyksessä seuraavasti:

Kokoomuksen, Kristillisdemokraattien ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen Tampereen valtuustoryhmän puheenjohtaja Ilkka Sasi käytti ryhmäpuheenvuoron kannattaen pormestari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lauri Lylyn tekemiä muutosehdotuksia. Lisäksi Ilkka Sasi teki seuraavat muutosehdotukset:

Kompromissiesitykseen sitoutuneet ryhmät ovat myös päätyneet tekemään talousarvioon seuraavat muutosesitykset, jotka nyt esitän:

1. 100 000 euron menoleikkaus koskien osallistuvaa budjetointia (s. 3 ja s. 118).
2. 100 000 euron lisämääräraha avustuksiin, joista 50 000 euroa kohdistuu sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja 50 000 sivistys- ja kulttuurilautakunnalle (s. 56 sikula/avustukset ja s. 63 sotela/avustukset)
3. 50 000 euron lisätulo metsänmyyntituloja pusikoitumisen ehkäisyn nimissä asunto- ja kiinteistölautakunnalle (s. 84).
4. 50 000 euron lisämääräraha matkailun edistämiseen, kohdennettuna Visit Tampereen tilaukseen (s. 81 elosa/Vetovoima ja edunvalvonta)

Näiden ohella esitän myös seuraavia tekstimuutoksia talousarviokirjaan:

S. 41 Vaitinaro-kappaleen viimeinen lause jatkuu ”
...hyötykustannuslaskelmien pohjalta”

S. 65 ”Uudistetaan vanhusten hoitoketju yhdessä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa. Varmistetaan, että työote on kuntouttava aina kotihoidosta tehostettuun palveluasumiseen saakka. Hyödynnetään teknologiaa ja digitaalisia palveluja. Tavoitteena on vanhusten hoiva ja hoito oikeaan aikaan, oikeassa paikassa, laadun parantaminen ja kustannusten kasvun hillitseminen.”

S. 65 ”Rintamaveteraanien kotona asumista tukevia palveluita tarjotaan yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuen.”

Otan myös kantaa kolmeen valtuustoaloitteeseen:

Jaakko Mustakallion jättämään aloitteeseen (liite s. 15) vähäpäästöisestä ruoasta esitän muutosesitystä:

”Aloitetta ei käsitellä tässä valtuuston kokouksessa.”

Lisäksi esitän seuraaviin kahteen valtuustoaloitteeseen ponsiesityksiä.

Irja Tulosen jättämään aloitteeseen Uimalaitoksen rakentamisesta Eteläpuistoon (s. 44) esitän pontta:

”Valtuusto edellyttää, että Eteläpuiston kaavan valmistelussa otetaan huomioon mahdollisuus rakentaa Uimalaitos entisen Palomäen Uimalaitoksen paikalle Koulukadun eteläpäähän.”

Sofia Vikmanin jättämään aloitteeseen (liite s. 38) Lotta Svärd -patsaasta esitän pontta:

”Valtuusto edellyttää että kaupunki osoittaa sopivan paikan Lotta Svärd-patsaalle.”

Tampereen Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän puheenjohtaja Pekka Salmi käytti ryhmäpuheenvuoron kannattaen pormestari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lauri Lylyn puheenvuorossa ja Ilkka Sasin ryhmäpuheenvuorossa tekemiä muutosehdotuksia.

Tampereen vihreän valtuustoryhmän puheenjohtaja Olga Haapa-aho käytti ryhmäpuheenvuoron.

Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmän puheenjohtaja Mikko Aaltonen käytti ryhmäpuheenvuoron ja teki seuraavat muutosehdotukset:

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää, että valtuusto hyväksyy pormestarin alkuperäisen talousarvioesityksen (0,75 prosentin veronkorotus) seuraavin muutoksiin:

Sivu 115, Julkinen liikenne: Poistetaan kohta Kustannustason nousu katetaan korottamalla lipunhintoja noin 4 prosenttia. Taksojen nostotarpeeseen sisältyy myös talousohjelman mukainen 0,2 miljoonan euron tulonlisäystoimenpide.

Muutos tilikauden menoihin + 200 000 €.

Lisämeno katetaan kasvattamalla kaupungin yhtiöiden osinkotuloja.

Sivu 137, Muuta rahoitustulot ja -menot: Lisätään kohtaan Osinkotulot 200 000 €.

Keskustan Tampereen valtuustoryhmän varapuheenjohtaja Matti Järvinen käytti ryhmäpuheenvuoron kannattaen pormestari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lauri Lylyn puheenvuorossa tekemiä muutosehdotuksia.

Perussuomalaisten Tampereen valtuustoryhmän puheenjohtaja Lassi Kaleva käytti ryhmäpuheenvuoron ja teki seuraavat muutosehdotukset:

Kaikkien tekemiemme esitysten edellyttämät tekstimuutokset ja budjettivaikutukset tehdään virkamiestyönä talousarvioon, ilman että tämä mainitaan jäljempänä jokaisen esityksen kohdalla erikseen.

§ 177 Tuloveroprosentti, kiinteistöveroprosentti ja muiden verojen perusteet vuodelle 2020

1. Mm. sivut 3 ja 175. Esitämme, että kuntaveroa ei nosteta, vaan että se pidetään ennallaan 19,75 %:ssa.

§ 178 Vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelma sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat

2. Sivun 12, väliotsikko: "Koulutus ja vieraskieliset". Lisätään osion loppuun seuraava lisäys: "Tampere luopuu toistaiseksi kiintiöpakolaisten vastaanotosta ja käyttää näin säästyneet resurssit parempaan ja

tehokkaampaan jo kaupungissamme asuvien kotoutukseen. Näin ehkäisemme tehokkaasti varsinkin eteläisemmässä Suomessa jo tapahtunutta voimakasta asuinalueiden eriytymistä, koulujen lisääntyviä ongelmia, ja vähennämme kasvualustaa jengiytymiselle.”

3. Mm. sivut 41 ja 171. Korvataan sivulla 41 oleva asiaa koskeva maininta tekstillä: ”Kaupunki ei toteuta Näsijärven Vaitinaron vesistöäyttyä ja ns. dubain saaria, eikä myöskään nosta Näsijärven pohjaan sedimentoitua /betonoitua nollakuitua. Kaupunki katsoo, että toimenpiteet aiheuttaisivat liian suuren riskin herkän pohjavesialueen tuhoutumiseen.”

4. Mm. sivut 42 ja 107. ”Kaupunki ei toistaiseksi toteuta raitiotien ns. Hatanpään ratahaaraa eikä raitiotien ns. 2. vaihetta (Pyyrikintori-Lentävänniemi).”

5. Mm. sivut 49, 88 ja 103. ”Tampere järkevöittää ilmastotavoitteensa ja luopuu keinotekoisista ja yli-innokkaista vuosilukutavoitteista hiilineutraalisuudessa.”

6. Sivu 103, Kaupunkiympäristön palvelualue. Lisätään ensimmäisen tekstiosion loppuun: ”Kaikilla kulkumuodoilla tulee päästä Tampereen keskustaan. Tampere parantaa alueellaan toimivien yritysten pitovoimaa ja vetovoimaa alentamalla vuoden 2020 alusta pysäköintimaksuja 20 %:lla. Samalla palautetaan käyttöön keskustan alueella ja läheisyydessä sijaitsevia ilmaisia pysäköintipaikkoja.”

7. Sivu 115. Korvataan teksti, joka koskee joukkoliikenteen lipunhintojen nostoa tekstillä: ”Kaupunki pidättäytyy joukkoliikenteen lipunhintojen nostosta, ja säilyttää ne ennallaan.”

8. Sivu 143, otsikko ”Antolainauksen muutokset”, lisätään ensimmäisen kappaleen loppuun teksti: ”Kansi- ja areenalle myönnettävälle lainalle edellytetään riittäviä vastavakuuksia.”

Tampereen Puolesta valtuustoryhmän puheenjohtaja Yrjö Schafeitel käytti ryhmäpuheenvuoron kannattaen pormesteri, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lauri Lylyn puheenvuorossa tekemiä muutosehdotuksia lukuun ottamatta veronkorotusta ja Ilkka Sasin ryhmäpuheenvuorossa tekemiä muutosehdotuksia. Lisäksi Yrjö Schafeitel teki seuraavat muutosehdotukset:

Sivulle 24 Tekstin loppuun uudeksi kappaleeksi:

Koko kaupunkiorganisaation toimihenkilöiden yt-neuvottelut aloitetaan välittömästi vuoden alusta.

Koko henkilöstön kahden viikon lomautuksen valmistelut aloitetaan heti vuoden alusta.

Tampereen Puolesta TaPu ry:n valtuustoryhmä esittää, että kaupungin heikon taloustilanteen ja säästötoimenpiteiden tehostamistarpeen johdosta apulaispormestarin toimet jätetään täyttämättä ensi vuoden alusta alkaen.

Esitämme, että veronkorotustarve 30 miljoonaa euroa siirretään taseesta kohdasta aikaisempien vuosien ylijäämät vuoden 2020 talousarvion katteeksi.

Esitämme, että veronkorotusta ei toteuteta ja syntynyt alijäämä katetaan edellisten vuosien taseeseen kertyneestä ylijäämästä.

Vaihtoehto Tampere valtuustoryhmän puheenjohtaja Aarne Raevaara käytti ryhmäpuheenvuoron kannattaen Lassi Kalevan ryhmäpuheenvuorossa tekemiä muutosehdotuksia ja Mikko Aaltosen ryhmäpuheenvuorossa tekemää muutosehdotusta koskien joukkoliikenteen lipunhintojen korotuksesta luopumisesta. Lisäksi Aarne Raevaara teki seuraavat muutosehdotukset:

Esitän Pormestarin talousarvioehdotus 21.10.2019 palauttamista takaisin uudelleen valmisteluun, niin että se kuntalain edellyttämällä tavalla turvaa kunnan tehtävien hoitamisen.

Esitän, että kunnallisveroprosenttia ei koroteta.

Esitän seuraavat muutokset Pormestarin talousarvioehdotukseen 22.10.2018

Sivu 18, Yleiset lähtökohdat, Kaupungin talous. 2020 Viimeiseksi uudeksi kappaleeksi: "Lupa ryhtyä valmistelemaan Tampereen Sähkölaitoksen myyntiä perutaan."

Sivu 42, Yleiset lähtökohdat, Raitiotien kehitysohjelma -otsikon alkuun uusi kappale: "Ennen uuden raitiotielinjan osan käynnistämistä Pyyrikintorilta Lentäväniemeen arvioidaan raitiotien ensimmäisen osuuden mukanaan tuomat muutokset joukkoliikenteen hinnoitteluun, toimivuuteen ja kulkutapaosuuteen. Kaupunginvaltuusto päättää arvioinnin jälkeen mahdollisista uusista raitiotielinjoista." Talousarvio muutetaan muilta osin virkamiestyönä tämän linjauksen mukaiseksi.

Sivu 43, Yleiset lähtökohdat, Taulukko Tavoite 2018–2021 tekstin "Raitiotien rakentaminen keskustasta Lentäväniemeen on käynnistynyt" tilalle "Raitiotien rakentamista ei jatketa"

Sivu 44, Yleiset lähtökohdat, Smart Tampere -kehitysohjelma -otsikon alkuun uusi kappale: "Kestävä Tampere 2030 -ideologisesti väritynyt ohjelma nykyisessä muodossa lopetetaan." Talousarvio muutetaan muilta osin virkamiestyönä tämän linjauksen mukaiseksi.

Sivu 44, Yleiset lähtökohdat, Smart Tampere -kehitysohjelma Toiminnan painotukset vuonna 2020 -otsikon toisen kappaleen loppuun uusi lause: "Perinteisellä henkilökohtaisella yhteydenotolla on mahdollista asioida ja saada asiansa hoidettua myös jatkossa."

Sivu 111, Kaupunkiympäristön palvelualue, Kestävä kaupunki, Toiminnan keskeiset muutokset -otsikon alle ensimmäiseksi uudeksi kappaleeksi: "Sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmä säilyy yrittäjävetoisena niiden kuntien osalta, jotka olivat arvioineet toimivan järjestelmän

kehittämistarpeet päätyen siihen, että jätelain 37.1 § edellytykset täyttyvät kattavasti ja luotettavasti, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin sopimusperusteisessa kiinteistöhaltijan järjestämässä kuljetuksessa."

Sivu 124, Taseyksiköt - Liikelaitokset, Tampereen Vesi Liikelaitos, Palveluiden ja toiminnan kehittäminen -otsikon alapuolelle viimeiseksi uudeksi kappaleeksi: "Tekopohjavesihankkeen kustannukset rajataan nykyiseen ja Tavase Oy ajetaan alas vuoden 2020 aikana."

Sinisen valtuustoryhmän puheenjohtaja Tiina Elovaara käytti ryhmäpuheenvuoron.

Sakari Puisto kannatti Lassi Kalevan Perussuomalaisten Tampereen valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuorossa tehtyjä muutosehdotuksia.

Sinikka Torkkola kannatti Mikko Aaltosen Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuorossa tehtyjä muutosehdotuksia.

Lassi Kaleva kannatti Arne Raevaaran Vaihtoehto Tampere valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuorossa tehtyjä muutosehdotuksia ja asian palauttamista uudelleen valmisteluun.

Kokous keskeytettiin lounastauon ajaksi klo 13.00-14.00.

Tauon jälkeen jatkettiin keskustelua.

Päätettyään keskustelun, puheenjohtaja totesi Arne Raevaaran tehneen VaihtoehtoTampere valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuorossa seuraavan palautusehdotuksen:

Esitän Pormestarin talousarvioehdotus 21.10.2019 palauttamista takaisin uudelleen valmisteluun, niin että se kuntalain edellyttämällä tavalla turvaa kunnan tehtävien hoitamisen.

Kannatus: Lassi Kaleva

Koska palautusehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

Palautusehdotus JAA, asian käsittelyn jatkaminen EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Raevaaran palautusehdotus hylättiin äänin 4-62, tyhjää 1.

Perustelut

1. Talousarvion esittely

Pormestari, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lauri Lyly.

2. Keskustelu

Esityslistan pykälistä 176, 177 ja 178 käydään keskustelu samanaikaisesti seuraavasti:

Valtuustoryhmät suuruusjärjestyksessä, joiden aikana mahdollisesti tehdyt muutosehdotukset ja ponsiehdotukset sekä kirjallisina että

sähköisenä sihteeristölle, otsikko, sivu ja esitetty muutos.
Ryhmäpuheenvuorot 10 min. (Puheenvuorot edestä.)

Kokoomuksen, Kristillisdemokraattien ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen Tampereen valtuustoryhmä
Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Tampereen vihreä valtuustoryhmä
Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä
Tampereen Keskustan valtuustoryhmä
Perussuomalaisten Tampereen valtuustoryhmä
Tampereen Puolesta valtuustoryhmä
Vaihtoehto Tampere valtuustoryhmä
Sininen valtuustoryhmä

Yksittäisten valtuutettujen puheenvuorot,

joiden aikana mahdollisesti tehdyt muutosehdotukset ja ponsiehdotukset sekä kirjallisina että sähköisenä sihteeristölle, otsikko, sivu ja esitetty muutos. (Puheenvuorot paikalta.)

Muutosehdotukset ja ponsiehdotukset pykäliin 177 ja 178 on tehtävä pykälän 176 keskustelun aikana.

Muutosehdotuksia ja ponsiehdotuksia ei saa tehdä enää käsiteltäessä pykälää 177 ja 178.

Pykälien 177 ja 178 kohdalla suoritetaan vain äänestykset ja todetaan päätökset.

3. Yksityiskohtainen käsittely

Käsittely esityslistan §:n 178 osalta käydään talousarviokirjassa olevan jaottelun mukaisesti.

Sisällysluettelo

Esipuhe s. 3-4

YLEISET LÄHTÖKOHDAT s. 7-52

Talous- ja strategiaprosessi s. 9

Tampereen kaupungin organisaatio s. 9-10

Toimintaympäristö s. 11-15

Väestö s. 11-12

Työ s. 13-14

Asuminen s. 15

Taloudelliset lähtökohdat s. 16-18

Talouden kehitysnäkymät s. 16

Kuntatalous s. 16-17

Kaupungin talous s. 18

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta s. 19-22

Talousarvion osat s. 19-20

Talousarvion sitovuus s. 20-22

Tilivelvollisen valvontavastuu s. 22

Henkilöstö s. 23-24

Tampereen strategia 2030 s. 25-36

Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt s. 25

Strateginen johtamisjärjestelmä s. 25

Vuoden 2020 toiminnan tavoitteet s. 25-26

Strategiset painopisteet, valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet s. 27-36

Tuottavuuden tila s. 37-38

Tampereen kaupungin kehitysohjelmat s. 39-48

Viiden tähden keskusta kehitysohjelma s. 40

Hiedanrannan kehitysohjelma s. 41

Raitiotien kehitysohjelma s. 42-43

Smart Tampere -kehitysohjelma s. 44-45

Elinvoima- ja kasvupalveluallianssin kehitysohjelma s. 46

Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelma s. 47

Tampere Junior -kehitysohjelma s. 48

Ilmastobudjetti s. 49

Riskienhallinta ja turvallisuus s. 50

Hankinnat s. 51-52

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN s. 53-127

Sivistyspalvelujen palvelualue s. 54-59

Sivistys- ja kulttuurilautakunta s. 55-59

Varhaiskasvatus ja esiopetus s. 57

Perusopetus s. 58

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut s. 59

Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue s. 60-70

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta s. 62-70

Ikäihmisten palvelut s. 64-65

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut s. 65-66

Vastaanottopalvelut s. 67

Psykososiaalisen tuen palvelut s. 68-69

Erikoissairaanhoidon palvelut s. 70

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue s. 71-102

Elinvoima- ja osaamislautakunta s. 73-83

Ammatillinen koulutus s. 76-77

Lukiokoulutus s. 78

Työllisyys- ja kasvupalvelut s. 79-80

Vetovoima ja edunvalvonta s. 81

Elinkeinopalvelut s. 82
Kehitysohjelmat s. 83

Asunto- ja kiinteistölautakunta s. 84-102

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka s. 86-89
Talonrakennushankkeet s. 90-102

Kaupunkiympäristön palvelualue s. 103-115

Yhdyskuntalautakunta s. 105-112

Kaupunkiympäristön suunnittelu s. 107-108
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito s. 109-110
Kestävä kaupunki s. 111-112
Kehitysohjelmat s. 112

Joukkoliikennelautakunta s. 113-115

Joukkoliikenne s. 115

Konsernihallinto s. 116-118

Konsernihallinto s. 116-117
Yhteiset erät s. 118

Taseyksiköt s. 119-127

Pirkanmaan pelastuslaitos s. 119-121

Vahinkorahasto s. 122

Liikelaitokset s. 123-127

Tampereen Vesi Liikelaitos s. 124-125
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos s. 126-127

LASKELMAT s. 129-144

Tuloslaskelma s. 130-137

Verotulot s. 133-134
Valtionosuudet s. 135
Korkotulot ja -menot s. 136-137
Muut rahoitustulot ja -menot s. 137

Investoinnit s. 138-140

Rahoituslaskelma s. 141-144

Antolainauksen muutokset s. 143
Korollisten velkojen muutokset s. 144

LIITTEET s. 145-175

Konserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja -yhteisöt s. 146-165

Investoinnit kohteittain 2020-2029 s. 166-174

Täydentäviä tietoja s. 175

Lounastauko kello 13.00-14.00

Liitteet

1 Pormestarin talousarvioehdotus 2020
2 Korjauslista vuoden 2020 talousarvioon, 4.11.2019

3 Talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät aloitteet ja niihin
annetut vastaukset
4 Äänestyslista §176

Kaupunginvaltuusto, § 177, 18.11.2019

Kaupunginhallitus, § 470, 04.11.2019

§ 177

Tuloveroprosentti, kiinteistöveroprosentti ja muiden verojen perusteet vuodelle 2020

TRE:6587/02.03.01/2019

Kaupunginvaltuusto, 18.11.2019, § 177

Valmistelija / lisätiedot:

Vesa-Matti Kangas

Valmistelijan yhteystiedot

Controller Vesa-Matti Kangas, puh. 050 566 4477, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Vahvistetaan seuraavat verot verovuodelle 2020:

- Tuloveroprosentiksi vahvistetaan 20,25.
- Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,25.
- Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,65.
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,10.
- Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,40.
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 3,00.
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 5,00.

Päätösehdotus oli

Vahvistettiin seuraavat verot verovuodelle 2020:

- Tuloveroprosentiksi vahvistetaan 20,50.
- Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,25.
- Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,65.
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,10.
- Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,40.
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,50.
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 5,00.

Kokouskäsitely

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen ehdotukseen oli tehty neljä muutosehdotusta, joista yksi raukesi kannatuksen puuttuessa ja yksi peruttiin.

Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen puheenvuorossaan:

Kunnallisveron veroprosentti on 20,25 %.

Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti on 3,00 %.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi ja Matti Järvinen

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Esitämme, että kuntaveroa ei nosteta, vaan että se pidetään ennallaan 19,75 %:ssa.

Kannatus: Arne Raevara ja Sakari Puisto

Yrjö Schafeitel oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Esitämme, että veronkorotustarve 30 miljoonaa euroa siirretään taseesta kohdasta aikaisempien vuosien ylijäämät vuoden 2020 talousarvion katteeksi.

Esitämme, että veronkorotusta ei toteuteta ja syntynyt alijäämä katetaan edellisten vuosien taseeseen kertyneestä ylijäämästä.

Puheenjohtaja totesi Schafeitelin muutosehdotuksen rauenneen kannatuksen puuttuessa.

Arne Raevara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Esitän, että kunnallisveroprosenttia ei koroteta.

Kannatus: Lassi Kaleva

Keskustelun kuluessa Arne Raevara peruutti muutosehdotuksensa.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen ehdotukseen oli tehty kaksi muutosehdotusta. Koska muutosehdotuksia ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysjärjestysesityksen;

Ensimmäisessä äänestyksessä asetetaan vastakkain Lylyn ja Kalevan tekemät muutosehdotukset. Toisessa äänestyksessä asetetaan vastakkain ensimmäisessä äänestyksessä voittanut ehdotus kaupunginhallituksen ehdotuksen kanssa. Äänestysjärjestysesitys hyväksyttiin.

Äänestys 1

Puheenjohtajan äänestysesitys: Lylyn muutosehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn muutosehdotus voitti äänin 58-9.

Äänestys 2

Puheenjohtajan äänestysesitys: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Lylyn muutosehdotus EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn muutosehdotus voitti äänin 52-6, tyhjää 9.

Puheenjohtaja totesi, että Lylyn muutosehdotus oli tullut hyväksytyksi.

Tiedoksi

Verohallinto, Jukka Männikkö, Vesa-Matti Kangas, konsernihallinto, palvelualueet ja liikelaitokset

Liitteet

1 Äänestyslistat §177

Kaupunginhallitus, 04.11.2019, § 470

Valmistelijat / lisätiedot:
Vesa-Matti Kangas

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Vahvistetaan seuraavat verot verovuodelle 2020:

- Tuloveroprosentiksi vahvistetaan 20,50.
- Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,25.
- Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,65.
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,10.
- Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 0,40.
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 1,50.
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentiksi vahvistetaan 5,00.

Perustelut

Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentin suuruus Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä. Tuloveroprosentti ilmoitetaan neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella.

Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa ja sadasosan tarkkuudella vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kunnan tulee ilmoittaa kiinteistöveroprosentit Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä.

Jos marraskuun 17. päivä on muu kuin arkipäivä, niin ilmoitus tulee tehdä viimeistään sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä (Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 150/1930 5 §). Vuoden 2020 tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit tulee ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään maanantaina marraskuun 18. päivänä 2019.

Kaupungin verotulot kertyvät kunnan tuloverosta (kunnallisvero), osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Tuloveroprosentti

Kaupungin vuoden 2020 talousarvio on valmisteltu 20,50 tuloveroprosentin mukaan. Vuoden 2020 verotuloarviota tehtäessä on ollut käytettävissä alustavat tiedot vuoden 2018 verotuksesta, jonka mukaan vuonna 2018 verotettavat tulot kasvoivat Tampereella 4,2 prosenttia ja koko maassa 2,7 prosenttia. Verotettavien tulojen arvioidaan kasvavan Tampereella 3,9 prosenttia vuonna 2019 ja 5,0 prosenttia vuonna 2020.

Kunnallisveroja on vuonna 2019 kertymässä noin 801 milj. euroa. Vuonna 2020 kunnallisveroja arvioidaan kertyvän 875 milj. euroa.

Osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisöveroja arvioidaan kertyvän kuluvana vuonna 80,0 milj. euroa, mikä on 8,9 milj. euroa vuotta 2018 enemmän. Vuonna 2020 yhteisöverotilitysten arvioidaan kasvavan 2,0 milj. euroa.

Yhteisöverojen kertymäärä arvioidaan perustuu valtiovarainministeriön arvioon kunnille vuonna 2020 tilittävistä yhteisöveroista ja kaupungin jako-osuusarviosta. Kuntien yhteisöverotilitysten arvioidaan olevan 2,0 mrd. euroa vuonna 2020. Kaupungin jako-osuuden arvioidaan pysyvän vuoden 2019 tasolla. Valtiovarainministeriö vahvistaa vuonna 2020 käytettävät kuntien jako-osuudet joulukuussa 2019 ja osuudet voivat poiketa nykyisistä jako-osuuksista.

Kiinteistöveroprosentit

Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella. Eduskunnan päätösten perusteella vuodelle 2020 kiinteistöveroprosenttivälit ovat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93-2,00 %
- Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,41-1,00 %

- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93-2,00 %
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 0,93-3,10 %
- Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti voidaan määrätä välillä 0,00-2,00 %
- (kiinteistöveroprosentiksi 0,00 vain, jos valtuusto on erikseen näin määrännyt. Jos erillistä veroprosenttia ei ole päätetty, jätetään ilmoituskenttä tyhjäksi.)
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 2,00-6,00 % (Huom! KiintVL 12 b §:ssä mainituissa kunnissa alaraja on kunnanvaltuuston määräämä yleinen veroprosentti + 3,00 %)

Vuoden 2020 talousarviovalmistelussa kiinteistöveroprosentit on pidetty vuoden 2019 tasolla.

Esitettävät kiinteistöveroprosentit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,25
- vakituiset asuinrakennukset 0,65
- muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,10
- yleishyödylliset yhteisöt 0,40
- voimalaitokset 1,50
- rakentamaton rakennuspaikka 5,00

Kiinteistöveroja on vuonna 2019 kertymässä noin 90 milj. euroa. Vuonna 2020 kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 92 milj. euroa.

Tiedoksi

Verohallinto, Jukka Männikkö, Vesa-Matti Kangas, konsernihallinto, palvelualueet ja liikelaitokset

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden controller Vesa-Matti Kankaalle, johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Mikko Nurmiselle sekä kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Lauri Savisaarelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa tästä sekä seuraavasta pykälästä käydyn yleiskeskustelun ajan ja he poistuivat ennen päätöksentekoa.

Asian käsittelyn kuluessa Ilkka Sasi teki seuraavan muutosehdotuksen: "Tuloveroprosentiksi vahvistetaan 19,75." Lassi Kaleva ja Kalle Kiili kannattivat Sasin muutosehdotusta.

Aleksi Jänntti poistui kokouksesta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu muutosehdotus, josta oli äänestettävä.

Puheenjohtajan äänestysesitys: Esittelijän pohjaehdotus **Jaa**, Sasin muutosehdotus **Ei**. Äänestyksen tulos: Esittelijän päätösehdotus hyväksyttiin äänin 8-5.

Äänestys

Jaa

Minna Minkkinen
Matti Helimo
Jaakko Mustakallio
Olga Haapa-aho
Kirsi Kaivonen
Anne Liimola
Pekka Salmi
Lauri Lyly

Ei

Kalle Kiili
Lassi Kaleva
Irja Tulonen
Kalervo Kummolla
Ilkka Sasi

Kaupunginvaltuusto, § 178, 18.11.2019

Kaupunginhallitus, § 471, 04.11.2019

§ 178

Vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelma sekä talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja talousarvioon liittyvät asiat

TRE:845/02.02.01/2019

Kaupunginvaltuusto, 18.11.2019, § 178

Valmistelija / lisätiedot:

Vesa-Matti Kangas

Valmistelijan yhteystiedot

Controller Vesa-Matti Kangas, puh. 050 566 4477 ja strategiaohtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin valtuuston tekemin seuraavin muutoksin:

Verotulot, sivu 133. Tulojen vähennys:

- Vuosien 2020-2023 kunnallisveron veroprosentti on 20,25 %. (koskee myös §:ä 177)
- Vähennetään vuosien 2020-2023 kunnallisverotuloja 10 000 000 euroa/vuosi.

Verotulot, sivut 133-134. Tulojen lisäys:

- Vuoden 2020 voimalaitosten kiinteistöveroprosentti on 3,00 %. (koskee myös §:ä 177)
- Lisätään vuosien 2020-2023 kiinteistöverotuloja 500 000 euroa /vuosi.

Muut rahoitustulot ja -menot, sivu 137. Tulojen lisäys:

- Lisätään vuosien 2020-2023 osinkotuloja 4 500 000 euroa/vuosi.

Asunto- ja kiinteistölautakunta, sivut 84-85. Tulojen lisäys:

- Lisätään toimintatuloihin 5 000 000 euroa omaisuuden myyntivoittoihin ja investointitaulukkoon pysyvien vastaavien luovutustuloihin sama summa. Huomioidaan em. muutokset myös kaupungin taloussuunnitelmavuosien 2021-2023 tuloslaskelmassa, investointilaskelmissa ja rahoituslaskelmassa.

100 000 euron menoleikkaus koskien osallistuvaa budjetointia (s. 3 ja s. 118).

100 000 euron lisämääräraha avustuksiin, joista 50 000 euroa kohdistuu sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja 50 000 sivistys- ja kulttuurilautakunnalle (s. 56 sikula/avustukset ja s. 63 sotela/avustukset).

50 000 euron lisätulo metsänmyyntituloja pusikoitumisen ehkäisyn nimissä asunto- ja kiinteistölautakunnalle (s. 84).

50 000 euron lisämääräraha matkailun edistämiseen, kohdennettuna Visit Tampereen tilaukseen (s. 81 elosa/Vetovoima ja edunvalvonta).

S. 41 Vaitinara -kappaleen viimeinen lause jatkuu "
...hyötykustannuslaskelmien pohjalta.

Sivu 44 Yleiset lähtökohdat, Smart Tampere -kehitysohjelma Toiminnan painotukset vuonna 2020 -otsikon toisen kappaleen loppuun uusi lause: "Perinteisellä henkilökohtaisella yhteydenotolla on mahdollista asioida ja saada asiansa hoidettua myös jatkossa.

S. 65 Uudistetaan vanhusten hoitoketju yhdessä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa. Varmistetaan, että työote on kuntouttava aina kotihoidosta tehostettuun palveluasumiseen saakka. Hyödynnetään teknologiaa ja digitaalisia palveluja. Tavoitteena on vanhusten hoiva ja hoito oikeaan aikaan, oikeassa paikassa, laadun parantaminen ja kustannusten kasvun hillitseminen.

S. 65 Rintamaveteraanien kotona asumista tukevia palveluita tarjotaan yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuen.

Jaakko Mustakallion jättämään aloitteeseen (liite s. 15) vähäpäästöisestä ruoasta muutosesitys:

Aloitetta ei käsitellä tässä valtuuston kokouksessa.

(TRE: 6927/11.00.01/2018).

Lisäksi valtuusto hyväksyi seuraavat toivomusponnet:

Valtuusto toteaa, että kunnallisveron taso pidetään 20,25 prosentissa taloussuunnittelukaudella 2020-2023.

Valtuusto edellyttää, että kaupungin talouden pitämiseksi tasapainossa ja menojen kasvun pitämiseksi alle 3 prosentissa taloussuunnittelukaudella 2020-2023 toteutetaan pormestarin talousarvion julkistamisen yhteydessä esitelty 10 kohdan toimenpideohjelma. Ohjelman eri alueille asetetaan vastuuhenkilöt ja sen toteutumista käsitellään lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa säännöllisesti. Valtuustolle annettavien talouskatsausten yhteydessä raportoidaan toimenpideohjelman toteutuksesta.

Mikäli talousarviovalmistelussa vuodelle 2021 todetaan, etteivät tehtävät toimenpiteet ole riittäviä talouden saattamiseksi tasapainoon, on toimenpideohjelman toimia kaupunginhallituksen toimesta tehostettava.

Valtuusto toteaa, että vuoden 2020 talousarvioehdotuksessa ei edellytetä sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi irtisanomisia, osa-aikaistamisia tai lomautuksia. Talousarvioehdotus edellyttää kuitenkin toimenpideohjelmaan sisällytettyjä tehostamistoimenpiteitä, mikä tulee huomioida myös

henkilöstömenoissa. Talouden tasapainottamista pyritään toteuttamaan ensisijaisesti etsimällä uusia toimintatapoja ja työhyvinvointia tukevia ratkaisuja yhdessä henkilöstön kanssa. Mikäli nämä toimet eivät ole riittäviä talousarvioehdotuksessa edellytetyissä henkilöstömenoissa pysymiseksi, voidaan joutua käynnistämään kaupunkitasoinen yhteistoimintamenettely.

Valtuusto pitää tärkeänä, että joukkoliikenteen lippujen hinnat pysyvät jatkossakin kohtuullisina. Samalla meidän tulee vastata liikenteen päästövähennystavoitteisiimme sekä huolehtia kaupungin talouden kannalta kestävästä joukkoliikennetuesta. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta tekee vuonna 2020 perusteellisen selvityksen, jossa arvioidaan muun muassa joukkoliikenteen lippujen hintojen kehitys lähivuosina eri asiakasryhmissä ja eri vyöhykkeillä sekä mahdolliset uudistamistarpeet niissä. Selvityksessä on arvioitava lähivuosina joukkoliikenteeseen menevän kaupungin tuen kestävä määrä. Selvityksellä haetaan perusteita, joilla voimme säilyttää kohtuuhintaisen joukkoliikenteen kaupunkiseudullamme ja joilla voimme vastata päästövähennystavoitteisiimme. Samalla tehdään monipuolinen joukkoliikenteen taustaselvitys ennen raitiotien ja linjasto 2021 käyttöönottoa. Näihin tietoihin voimme verrata tulevaa joukkoliikenteen kehitystä.

Irja Tulosen jättämään aloitteeseen Uimalaitoksen rakentamisesta Eteläpuistoon (s. 44) ponsi:

Valtuusto edellyttää, että Eteläpuiston kaavan valmistelussa otetaan huomioon mahdollisuus rakentaa Uimalaitos entisen Palomäen Uimalaitoksen paikalle Koulukadun eteläpäähän.

(TRE: 1480/10.00.01/2019),

Sofia Vikmanin jättämään aloitteeseen (liite s. 38) Lotta Svärd -patsaasta ponsi:

Valtuusto edellyttää, että kaupunki osoittaa sopivan paikan Lotta Svärd-patsaalle.

(TRE: 2246/12.00.01/2018).

Päätösehdotus oli

Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelma hyväksytään.

Talousarvio sitoo valtuustoon ja muihin toimielimiin nähden Yleiset lähtökohdat -osan Talousarvion sitovuus -luvussa määritellyjen sitovuussäännösten mukaisesti.

Konsernijohtajalle annetaan oikeus päättää organisaatiomuutoksiin liittyvien toimintojen ja niihin liittyvien määrärahojen siirroista.

Konsernijohtajalle tai hänen määrämälleen konsernihallinnon viranhaltijalle annetaan seuraavat oikeudet:

- oikeus ottaa vuoden 2020 mahdollisiin muutettuihin talousarvioihin sisältyvä lainamäärä
- oikeus ottaa vuoden 2020 aikana lyhytaikaisia lainoja 60 milj. euron määrään saakka maksuvalmiuden turvaamiseksi
- oikeus myöntää lyhytaikaisia antolainoja konserniyhteisöille yhteensä enintään 30 milj. euron määrään saakka
- oikeus konvertoida ja maksaa ennaikaisesti takaisin kaupungin taseeseen sisältyviä ottolainoja.

Talousarvion liitetietoihin sisältyvät konserniyhteisöjen tavoitteet hyväksytään kuntalain 13 §:n tarkoittamiksi kuntakonsernin tavoitteiksi.

Konsernihallinnon talousyksikkö oikeutetaan tekemään talousarvioasiakirjaan teknisluonteisia korjauksia ja tarkistuksia.

Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät valtuusto- ja kuntalaisaloitteet sekä niihin liitteessä annetut vastaukset merkitään tiedoksi. Aloitteet eivät anna aihetta muihin kuin liitteessä mainittuihin toimenpiteisiin.

Kokouskäsitely Sisällysluettelo

Esipuhe s. 3-4

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

100 000 euron menoleikkaus koskien osallistuvaa budjetointia (s. 3 ja s. 118).

Kannatus: Pekka Salmi, Yrjö Schafeitel

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Sasin muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hylättiin äänin 7-56, tyhjää 4.

YLEISET LÄHTÖKOHDAT s. 7-52

Talous- ja strategiaprosessi s. 9

Tampereen kaupungin organisaatio s. 9-10

Toimintaympäristö s. 11-15

Väestö s. 11-12

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 12, väliotsikko: "Koulutus ja vieraskieliset". Lisätään osion loppuun seuraava lisäys: "Tampere luopuu toistaiseksi kiintiöpakolaisten vastaanotosta ja käyttää näin säästyneet resurssit parempaan ja tehokkaampaan jo kaupungissamme asuvien kotoutukseen. Näin ehkäisemme tehokkaasti varsinkin eteläisemmässä Suomessa jo tapahtunutta voimakasta asuinalueiden eriytymistä, koulujen lisääntyviä ongelmia, ja vähennämme kasvualustaa jengiytymiselle."

Kannatus: Arne Raevaara ja Sakari Puisto

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 61-6.

Työ s. 13-14

Asuminen s. 15

Hyväksyttiin.

Taloudelliset lähtökohdat s. 16-18

Talouden kehitysnäkymät s. 16

Kuntatalous s. 16-17

Hyväksyttiin.

Kaupungin talous s. 18

Aarne Raevaara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 18, Yleiset lähtökohdat, Kaupungin talous. 2020 Viimeiseksi uudeksi kappaleeksi: "Lupa ryhtyä valmistelemaan Tampereen Sähkölaitoksen myyntiä perutaan."

Kannatus: Lassi Kaleva

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Raevaaran muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 57-4, tyhjää 6.

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta s. 19-22

Talousarvion osat s. 19-20

Talousarvion sitovuus s. 20-22

Tilivelvollisen valvontavastuu s. 22

Hyväksyttiin.

Henkilöstö s. 23-24

Yrjö Schafeitel oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivulle 24 Tekstin loppuun uudeksi kappaleeksi:

Koko kaupunkiorganisaation toimihenkilöiden yt-neuvottelut aloitetaan välittömästi vuoden alusta.

Koko henkilöstön kahden viikon lomautuksen valmistelut aloitetaan heti vuoden alusta.

Puheenjohtaja totesi Schafeitelin muutosehdotuksen rauenneen kannatuksen puuttuessa.

Yrjö Schafeitel oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Tampereen Puolesta TaPu ry:n valtuustoryhmä esittää, että kaupungin heikon taloustilanteen ja säästötoimenpiteiden tehostamistarpeen johdosta apulaispormestarin toimet jätetään täyttämättä ensi vuoden alusta alkaen.

Kannatus: Arne Raevaara ja Lassi Kaleva

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Schafeitelin muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 59-8.

Tampereen Strategia 2030 s. 25-36

Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt s. 25

Strateginen johtamisjärjestelmä s. 25

Vuoden 2020 toiminnan tavoitteet s. 25-26

Strategiset painopisteet, valtuustokauden tavoitteet ja

vuositavoitteet s. 27-36

Hyväksyttiin.

Tuottavuuden tila s. 37-38

Tampereen kaupungin kehitysohjelmat s. 39-48

Viiden tähden keskusta kehitysohjelma s. 40

Hyväksyttiin.

Hiedanrannan kehitysohjelma s. 41

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

S. 41 Vaitinara-kappaleen viimeinen lause jatkuu ”
...hyötykustannuslaskelmien pohjalta”

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Mm. sivut 41 ja 171. Korvataan sivulla 41 oleva asiaa koskeva maininta tekstillä: ”Kaupunki ei toteuta Näsijärven Vaitinaron vesistöäyttyä ja ns. dubain saaria, eikä myöskään nosta Näsijärven pohjaan sedimentoitua /betonoitua nollakuitua. Kaupunki katsoo, että toimenpiteet aiheuttaisivat liian suuren riskin herkän pohjavesialueen tuhoutumiseen.”

Kannatus: Arne Raevaara ja Sakari Puisto

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 57-6, tyhjää 4.

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Mm. sivut 42 ja 107. ”Kaupunki ei toistaiseksi toteuta raitiotien ns. Hatanpään ratahaaraa eikä raitiotien ns. 2. vaihetta (Pyynikintori-Lentävänniemi).”

Kannatus: Arne Raevaara ja Sakari Puisto

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 59-8.

Raitiotien kehitysohjelma s. 42-43

Arne Raevaara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 42, Yleiset lähtökohdat, Raitiotien kehitysohjelma -otsikon alkuun uusi kappale: ”Ennen uuden raitiotielinjan osan käynnistämistä Pyynikintorilta Lentävänniemeeseen arvioidaan raitiotien ensimmäisen

osuuden mukanaan tuomat muutokset joukkoliikenteen hinnoitteluun, toimivuuteen ja kulkutapaosuuteen. Kaupunginvaltuusto päättää arvioinnin jälkeen mahdollisista uusista raitiotielinjoista." Talousarvio muutetaan muilta osin virkamiestyönä tämän linjauksen mukaiseksi.

Kannatus: Lassi Kaleva

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Raevaaran muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 59-7, tyhjää 1.

Aarne Raevaara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 43, Yleiset lähtökohdat, Taulukko Tavoite 2018–2021 tekstin "Raitiotien rakentaminen keskustasta Lentäväniemeen on käynnistynyt" tilalle "Raitiotien rakentamista ei jatketa"

Kannatus: Lassi Kaleva

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Raevaaran muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 59-7, tyhjää 1.

Smart Tampere kehitysohjelma s. 44-45

Aarne Raevaara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 44, Yleiset lähtökohdat, Smart Tampere -kehitysohjelma -otsikon alkuun uusi kappale: "Kestävä Tampere 2030 -ideologisesti väritynyt ohjelma nykyisessä muodossa lopetetaan." Talousarvio muutetaan muilta osin virkamiestyönä tämän linjauksen mukaiseksi.

Kannatus: Lassi Kaleva

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Raevaaran muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 61-5, tyhjää 1.

Aarne Raevaara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 44, Yleiset lähtökohdat, Smart Tampere -kehitysohjelma Toiminnan painotukset vuonna 2020 -otsikon toisen kappaleen loppuun uusi lause: "Perinteisellä henkilökohtaisella yhteydenotolla on mahdollista asioida ja saada asiansa hoidettua myös jatkossa."

Kannatus: Lassi Kaleva

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Raevaaran tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Elinvoima- ja kasvupalveluallianssin kehitysohjelma s. 46

Vetovoimainen elämyskaupunki - kehitysohjelma s. 47

Tampere Junior -kehitysohjelma s. 48

Hyväksyttiin.

Ilmastobudjetti s. 49

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Mm. sivut 49, 88 ja 103. "Tampere järkevöittää ilmastotavoitteensa ja luopuu keinotekoisista ja yli-innokkaista vuosilukutavoitteista hiilineutraalisuudessa."

Kannatus: Arne Raevaara ja Sakari Puisto

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 59-7, tyhjää 1.

Riskienhallinta ja turvallisuus s. 50

Hankinnat s. 51-52

Hyväksyttiin.

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN S. 53-127

Sivistyspalvelujen palvelualue s. 54-59

Sivistys- ja kulttuurilautakunta s. 55-59

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

100 000 euron lisämääräraha avustuksiin, joista 50 000 euroa kohdistuu sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja 50 000 sivistys- ja kulttuurilautakunnalle (s. 56 sikula/avustukset ja s. 63 sotela/avustukset)

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Varhaiskasvatus ja esiopetus s. 57

Perusopetus s. 58

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut s. 59

Hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveystalvelujen palvelualue s. 60-70

Sosiaali- ja terveystalvautakunta s. 62-70

Ikäihmisten palvelut s. 64-65

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

S. 65 Uudistetaan vanhusten hoitoketju yhdessä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa. Varmistetaan, että työote on kuntouttava aina kotihoidosta tehostettuun palveluasumiseen saakka. Hyödynnetään teknologiaa ja digitaalisia palveluja. Tavoitteena on vanhusten hoiva ja hoito oikeaan aikaan, oikeassa paikassa, laadun parantaminen ja kustannusten kasvun hillitseminen.

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Scafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

S. 65 Rintamaveteraanien kotona asumista tukevia palveluita tarjotaan yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuen.

Kannatus: Pekka Salmi, Yrjö Scafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut s. 65-66

Vastaanottopalvelut s. 67

Psykososiaalisen tuen palvelut s. 68-69

Erikoissairaanhoidon palvelut s. 70

Hyväksyttiin.

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue s. 71-102

Elinvoima- ja osaamislautakunta s. 73-83

Ammatillinen koulutus s. 76-77

Lukiokoulutus s. 78

Työllisyys- ja kasvupalvelutpalvelut s. 79-80

Hyväksyttiin.

Vetovoima ja edunvalvonta s. 81

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

50 000 euron lisämääräraha matkailun edistämiseen, kohdennettuna Visit Tampereen tilaukseen (s. 81 elosa/Vetovoima ja edunvalvonta)

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Elinkeinopalvelut s. 82

Kehitysohjelmat s. 83

Hyväksyttiin.

Asunto- ja kiinteistölautakunta s. 84-102

Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen puheenvuorossaan:

Asunto- ja kiinteistölautakunta, sivut 84-85. Tulojen lisäys:

Lisätään toimintatuloihin 5 000 000 euroa omaisuuden myyntivoittoihin ja investointitaulukkoon pysyvien vastaavien luovutustuloihin sama summa. Huomioidaan em. muutokset myös kaupungin taloussuunnitelmavuosien 2021-2023 tuloslaskelmassa, investointilaskelmissa ja rahoituslaskelmassa.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Lylyn muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn muutosehdotus hyväksyttiin äänin 5-60, tyhjää 2.

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

50 000 euron lisätulo metsänmyyntituloja pusikoitumisen ehkäisyn nimissä asunto- ja kiinteistölautakunnalle (s. 84).

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka s. 86-89

Talonrakennushankkeet s. 90-102

Hyväksyttiin.

Kaupunkiympäristön palvelualue s. 103-115

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 103, Kaupunkiympäristön palvelualue. Lisätään ensimmäisen tekstiosion loppuun: "Kaikilla kulkumuodoilla tulee päästä Tampereen keskustaan. Tampere parantaa alueellaan toimivien yritysten pitovoimaa ja vetovoimaa alentamalla vuoden 2020 alusta pysäköintimaksuja 20 %:lla. Samalla palautetaan käyttöön keskustan alueella ja läheisyydessä sijaitsevia ilmaisia pysäköintipaikkoja."

Kannatus: Arne Raevara ja Sakari Puisto

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 60-7.

Yhdyskuntalautakunta s. 105-112

Kaupunkiympäristön suunnittelu s. 107-108

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito s. 109-110

Hyväksyttiin.

Kestävä kaupunki s. 111-112

Arne Raevara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 111, Kaupunkiympäristön palvelualue, Kestävä kaupunki, Toiminnan keskeiset muutokset -otsikon alle ensimmäiseksi uudeksi kappaleeksi:

"Sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmä säilyy yrittäjävetoisena niiden kuntien osalta, jotka olivat arvioineet toimivan järjestelmän kehittämistarpeet päätyen siihen, että jätelain 37.1 § edellytykset täyttyvät kattavasti ja luotettavasti, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin sopimusperusteisessa kiinteistöhaltijan järjestämässä kuljetuksessa."

Kannatus: Lassi Kaleva

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Raevaaran muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 57-6, tyhjää 4.

Kehitysohjelmat s. 112

Hyväksyttiin.

Joukkoliikennelautakunta s. 113-115

Joukkoliikenne s. 115

Mikko Aaltonen oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 115 Julkinen liikenne: Poistetaan kohta "Kustannustason nousu katetaan korottamalla lipunhintoja noin 4 prosenttia. Taksojen nostotarpeeseen sisältyy myös talousohjelman mukainen 0,2 miljoonan euron tulonlisäystoimenpide.

Muutos tilikauden menoihin + 200 000 euroa.

Lisämeno katetaan kasvattamalla kaupungin yhtiöiden osinkotuloja.

Kannatus: Sinikka Torkkola ja Aarne Raevaara

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Aaltosen muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 57-8, tyhjää 2.

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 115. Korvataan teksti, joka koskee joukkoliikenteen lipunhintojen nostoa tekstillä: "Kaupunki pidättäytyy joukkoliikenteen lipunhintojen nostosta, ja säilyttää ne ennallaan."

Kannatus: Aarne Raevaara ja Sakari Puisto

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 56-11.

Konsernihallinto s. 116-118

Konsernihallinto s. 116-117

Yhteiset erät s. 118

Hyväksyttiin.

Taseyksiköt s. 119--127

Pirkanmaan pelastuslaitos s.119-121

Vahinkorahasto s. 122

Hyväksyttiin.

Liikelaitokset s. 123-127

Tampereen Vesi Liikelaitos s. 124-125

Aarne Raevaara oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 124, Taseyksiköt - Liikelaitokset, Tampereen Vesi Liikelaitos, Palveluiden ja toiminnan kehittäminen -otsikon alapuolelle viimeiseksi uudeksi kappaleeksi: "Tekopohjavesihankkeen kustannukset rajataan nykyiseen ja Tavase Oy ajetaan alas vuoden 2020 aikana."

Kannatus: Lassi Kaleva

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen:

kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Raevaaran muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin

hyväksyttiin äänin 59-7, tyhjää 1.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos s. 126-127

Hyväksyttiin.

LASKELMAT s.129-144

Tuloslaskelma s. 130-137

Verotulot s. 133-134

Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen puheenvuorossaan:

Verotulot, sivu 133. Tulojen vähennys:

Vuosien 2020-2023 kunnallisveron veroprosentti on 20,25 %. (koskee myös §:ä 177)

Vähennetään vuosien 2020-2023 kunnallisverotuloja 10 000 000 euroa /vuosi.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Lylyn muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn muutosehdotus hyväksyttiin äänin 6-59, tyhjää 2.

Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen puheenvuorossaan:

Verotulot, sivut 133-134. Tulojen lisäys:

Vuoden 2020 voimalaitosten kiinteistöveroprosentti on 3,00 %. (koskee myös §:ä 177)

Lisätään vuosien 2020-2023 kiinteistöverotuloja 500 000 euroa/vuosi.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Lylyn muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hylättiin äänin 6-60, tyhjää 1.

Valtionosuudet s. 135

Korkotulot ja -menot s. 136-137

Muut rahoitustuotot ja -menot s. 137

Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen puheenvuorossaan:

Muut rahoitustulot ja -menot, sivu 137. Tulojen lisäys:

Lisätään vuosien 2020-2023 osinkotuloja 4 500 000 euroa/vuosi.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Mikko Aaltonen oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Muut rahoitustulot ja -menot, sivu 137. Tulojen lisäys:

Sivu 137 Lisätään 200 000 euroa kaupungin yhtiöiden osinkotuottoihin.

Kannatus: Sinikka Torkkola ja Aarne Raevaara

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen ehdotukseen oli tehty 2 muutosehdotusta. Koska muutosehdotuksia ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysjärjestysesityksen;

Ensimmäisessä äänestyksessä asetetaan vastakkain Lylyn ja Aaltosen tekemät muutosehdotukset. Toisessa äänestyksessä asetettiin vastakkain ensimmäisessä äänestyksessä voittanut ehdotus kaupunginhallituksen ehdotuksen kanssa. Äänestysjärjestesytyksitys hyväksyttiin.

Äänestys 1

Puheenjohtajan äänestysesitys: Lylyn muutosehdotus JAA, Aaltosen muutosehdotus EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn muutosehdotus voitti äänin 61-6.

Äänestys 2

Puheenjohtajan äänestysesitys: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Lylyn muutosehdotus EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn muutosehdotus voitti äänin 7-60.

Puheenjohtaja totesi, että Lylyn muutosehdotus oli tullut hyväksytyksi.

Investoinnit s. 138-140

Rahoituslaskelma s. 141-144

Antolainauksen muutokset s. 143

Lassi Kaleva oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sivu 143, otsikko "Antolainauksen muutokset", lisätään ensimmäisen kappaleen loppuun teksti: "Kansi- ja areenalle myönnettävälle lainalle edellytetään riittäviä vastavakuuksia."

Kannatus: Arne Raevaara ja Sakari Puisto

Koska muutosehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: kaupunginhallituksen ehdotus JAA, Kalevan muutosehdotus EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: kaupunginhallituksen ehdotus tältä osin hyväksyttiin äänin 62-5.

Korollisten velkojen muutokset s. 144

Hyväksyttiin.

LIITTEET s. 145-175

Konserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja -yhteisöt s. 146-165

Investoinnit kohteittain 2019-2029 s. 166-174

Täydentäviä tietoja s. 175

Hyväksyttiin.

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan muutosehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Jaakko Mustakallion jättämään aloitteeseen (liite s. 15) vähäpäästöisestä ruoasta esitän muutosesitystä:

”Aloitetta ei käsitellä tässä valtuuston kokouksessa.”

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska muutosehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Toivomusponsiehdotukset:

Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan toivomusponsiehdotuksen puheenvuorossaan:

Lisäksi esitän, että valtuuston päätöstä, § 178, täydennetään seuraavilla ponsilla

Valtuusto toteaa, että kunnallisveron taso pidetään 20,25 prosentissa taloussuunnittelukaudella 2020-2023.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Koska toivomusponsiehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: toivomusponsiehdotus JAA, toivomusponsiehdotuksen hylkääminen EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn toivomusponsiehdotus hyväksyttiin äänin 56-10, tyhjää 1.

Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan toivomusponsiehdotuksen puheenvuorossaan:

Valtuusto edellyttää, että kaupungin talouden pitämiseksi tasapainossa ja menojen kasvun pitämiseksi alle 3 prosentissa taloussuunnittelukaudella 2020-2023 toteutetaan pormestarin talousarvion julkistamisen yhteydessä esitelty 10 kohdan toimenpideohjelma. Ohjelman eri alueille asetetaan vastuuhenkilöt ja sen toteutumista käsitellään lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa säännöllisesti. Valtuustolle annettavien talouskatsausten yhteydessä raportoidaan toimenpideohjelman toteutuksesta.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Lylyn tekemä toivomusponsiehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska toivomusponsiehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

**Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan
toivomusponsiehdotuksen puheenvuorossaan:**

Mikäli talousarviovalmistelussa vuodelle 2021 todetaan, etteivät tehtävät toimenpiteet ole riittäviä talouden saattamiseksi tasapainoon, on toimenpideohjelman toimia kaupunginhallituksen toimesta tehostettava.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Lylyn tekemä toivomusponsiehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska toivomusponsiehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

**Pormestari Lauri Lyly oli tehnyt seuraavan
toivomusponsiehdotuksen puheenvuorossaan:**

Valtuusto toteaa, että vuoden 2020 talousarvioehdotuksessa ei edellytetä sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi irtisanomisia, osa-aikaistamisia tai lomautuksia. Talousarvioehdotus edellyttää kuitenkin toimenpideohjelmaan sisällytettyjä tehostamistoimenpiteitä, mikä tulee huomioida myös henkilöstömenoissa. Talouden tasapainottamista pyritään toteuttamaan ensisijaisesti etsimällä uusia toimintatapoja ja työhyvinvointia tukevia ratkaisuja yhdessä henkilöstön kanssa. Mikäli nämä toimet eivät ole riittäviä talousarvioehdotuksessa edellytetyissä henkilöstömenoissa pysymiseksi, voidaan joutua käynnistämään kaupunkitasoinen yhteistoimintamenettely.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Koska toivomusponsiehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: toivomusponsiehdotus JAA, toivomusponsiehdotuksen hylkääminen EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Lylyn toivomusponsiehdotus hyväksyttiin äänin 55-6, tyhjää 5, poissa 1.

**Pormestari Lauri Lyly on tehnyt seuraavan
toivomusponsiehdotuksen puheenvuorossaan:**

Valtuusto pitää tärkeänä, että joukkoliikenteen lippujen hinnat pysyvät jatkossakin kohtuullisina. Samalla meidän tulee vastata liikenteen päästövähennystavoitteisiimme sekä huolehtia kaupungin talouden kannalta kestävästä joukkoliikennetuesta. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta tekee vuonna 2020 perusteellisen selvityksen, jossa arvioidaan muun muassa joukkoliikenteen lippujen hintojen kehitys lähivuosina eri asiakasryhmissä ja eri vyöhykkeillä sekä mahdolliset uudistamistarpeet niissä. Selvityksessä on arvioitava lähivuosina joukkoliikenteeseen menevän kaupungin tuen kestävä määrä. Selvityksellä haetaan perusteita, joilla voimme säilyttää kohtuuhintaisen joukkoliikenteen kaupunkiseudullamme ja joilla voimme vastata päästövähennystavoitteisiimme. Samalla tehdään monipuolinen

joukkoliikenteen taustaselvitys ennen raitiotien ja linjasto 2021 käyttöönottoa. Näihin tietoihin voimme verrata tulevaa joukkoliikenteen kehitystä.

Kannatus: Ilkka Sasi, Pekka Salmi, Matti Järvinen ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Lylyn tekemä toivomusponsiehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska toivomusponsiehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan toivomusponsiehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Irja Tulosen jättämään aloitteeseen Uimalaitoksen rakentamisesta Eteläpuistoon (s. 44) esitän pontta:

”Valtuusto edellyttää, että Eteläpuiston kaavan valmistelussa otetaan huomioon mahdollisuus rakentaa Uimalaitos entisen Palomäen Uimalaitoksen paikalle Koulukadun eteläpäähän.”

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Schafeitel

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä toivomusponsiehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska toivomusponsiehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Ilkka Sasi oli tehnyt seuraavan toivomusponsiehdotuksen ryhmäpuheenvuorossaan:

Sofia Vikmanin jättämään aloitteeseen (liite s. 38) Lotta Svärd -patsaasta esitän pontta:

”Valtuusto edellyttää, että kaupunki osoittaa sopivan paikan Lotta Svärd-patsaalle.”

Kannatus: Pekka Salmi ja Yrjö Schafeitel

Koska toivomusponsiehdotusta ei hyväksytty yksimielisesti, puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: toivomusponsiehdotus JAA, toivomusponsiehdotuksen hylkääminen EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksen tulos: Sasin toivomusponsiehdotus hyväksyttiin äänin 60-7.

Tiedoksi

konsernihallinto, palvelualueet ja liikelaitokset, aloitteiden tekijät

Liitteet

- 1 Pormestarin talousarvioehdotus 2020
- 2 Talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät aloitteet ja niihin annetut vastaukset
- 3 Korjauslista vuoden 2020 talousarvioon, 4.11.2019
- 4 Äänestyslistat §178

Kaupunginhallitus, 04.11.2019, § 471

Valmistelijat / lisätiedot:
Vesa-Matti Kangas

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Lauri Lyly, Pormestari

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020-2023 taloussuunnitelma hyväksytään.

Talousarvio sitoo valtuustoon ja muihin toimielimiin nähden Yleiset lähtökohdat -osan Talousarvion sitovuus -luvussa määriteltyjen sitovuussäännösten mukaisesti.

Konsernijohtajalle annetaan oikeus päättää organisaatiomuutoksiin liittyvien toimintojen ja niihin liittyvien määrärahojen siirroista.

Konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen konsernihallinnon viranhaltijalle annetaan seuraavat oikeudet:

- oikeus ottaa vuoden 2020 mahdollisiin muutettuihin talousarvioihin sisältyvä lainamäärä
- oikeus ottaa vuoden 2020 aikana lyhytaikaisia lainoja 60 milj. euron määrään saakka maksuvalmiuden turvaamiseksi
- oikeus myöntää lyhytaikaisia antolainoja konserniyhteisöille yhteensä enintään 30 milj. euron määrään saakka
- oikeus konvertoida ja maksaa ennaikaisesti takaisin kaupungin taseeseen sisältyviä ottolainoja.

Talousarvion liitetietoihin sisältyvät konserniyhteisöjen tavoitteet hyväksytään kuntalain 13 §:n tarkoittamiksi kuntakonsernin tavoitteiksi.

Konsernihallinnon talousyksikkö oikeutetaan tekemään talousarvioasiakirjaan teknisluonteisia korjauksia ja tarkistuksia.

Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät valtuusto- ja kuntalaisaloitteet sekä niihin liitteessä annetut vastaukset merkitään tiedoksi. Aloitteet eivät anna aiheutta muihin kuin liitteessä mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Talousarvion rakenne ja sisältö

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kuntalain 110 §:ssä on kunnan talousarviosta säädetty seuraavaa:

"Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota."

Ehdotus kaupungin vuoden 2020 talousarvioksi ja vuosien 2020–2023 taloussuunnitelmaksi on laadittu ottaen soveltuvin osin huomioon talousarvion laadintaa koskevat säännökset ja ohjeet.

Tampereen kaupungin talousarvio koostuu seuraavista osista: yleiset lähtökohdat, käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin, laskelmat sekä liitteet.

Organisaatiomuutoksia ja talousarviorakenteen muutoksia

Tampereen Infra Liikelaitos yhtiöitetään vuoden 2020 alusta.

Hyvinvoinnin palvelualue jaetaan 1.1.2020 alkaen sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueeksi ja sivistyspalvelujen palvelualueeksi.

Talousarviossa uusina osioina ovat Tuottavuuden tila ja Ilmastobudjetti. Tuottavuuden laskentaa, mittaamista ja seuranta kehitetään osana kaupungin talousohjelmaa ja tuloksellisuuden vahvistamista. Ilmastobudjetti kytkee ilmastotyön kaupungin tavanomaiseen talousarviomenettelyyn ja säännölliseen raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Sen avulla tuodaan näkyväksi ilmastonmuutoksen hillintä kaupungin toiminnassa ja seurataan toimenpiteiden riittävyttä.

Uutena kehitysohjelmana aloittaa Tampere Junior, jonka tavoitteena on kaventaa lasten ja nuorten hyvinvointieroja.

Talousarvio 2020

Lähtökohdan vuoden 2020 talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelulle muodostavat Tampereen strategia 2030, pormestari Lauri Lylyn pormestariohjelma, kaupungin vuoden 2018 tilinpäätös ja vuoden 2019 talousarvion toteumaennuste sekä vuosia 2019–2023 koskevat taloudelliset ennusteet.

Tuloperusteet ja tilikauden tulos

Vuoden 2020 talousarvio on valmisteltu 20,50 tuloveroprosentin mukaan. Veroprosenttia esitetään korotettavaksi 0,75 prosenttiyksiköllä. Kiinteistöveroprosentteja ei ole muutettu.

Verotulojen arvioidaan kasvavan ensi vuonna 78,5 milj. euroa (8,1 %) vuoden 2019 toteumaennusteesta. Kunnallisverotulojen kasvuksi arvioidaan 74,0 milj. euroa. Suuren kasvun taustalla on veroprosentin korotuksen lisäksi yleinen talouskehitys sekä verokorttiuudistuksen vaikutus. Yhteisöverotulojen arvioidaan kasvavan 2,0 milj. eurolla ja kiinteistöverotulojen 2,5 milj. eurolla.

Valtionosuudet ovat kasvamassa noin 26 milj. eurolla. Suurta osaa valtionosuustulon kasvua vastaa kuitenkin joko muun tulon vähennys tai kustannusten kasvu, joten kaupungin talous ei kuitenkaan vahvistu, vaikka valtionosuudet kasvavat.

Verorahoitus (verotulot+valtionosuudet) kasvaa vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna 104,4 milj. euroa eli 8,2 %. Ilman 0,75 prosenttiyksikön kunnallisveroprosentin korotusta verorahoitus kasvaisi noin 74 milj. euroa eli 5,9 %.

Talousarviossa koko kaupungin yhteenlasketut nettomenot kasvavat vuoden 2019 tilinpäätösennusteeseen verrattuna 4,5 prosenttia. Ilman maankäytösopimuskorvausten ja pysyvien vastaavien myyntivoittojen alenemista nettomenojen kasvu olisi 3,4 %.

Nettomenojen kasvu on jatkossa kyettävä mitoittamaan verorahoituksen muutoksen mukaiseksi. Nettomenojen vuotuinen kasvu voi olla enintään noin 3 % vuosina 2021-2023. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että kaupunki pidättäytyy taloussuunnitelmakaudella uusista pysyvistä toimintamenojen lisäyksistä ja nykyisten palvelujen kustannusten kasvua on onnistuttava hidastamaan.

Vuoden 2020 talousarvion vuosikate on 112,9 milj. euroa ja tilikauden tulos on 0. Vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista 100 %. Tilikauden tulokseksi muodostuu 0 ja talousarvio on tuloksen näkökulmasta tasapainoinen.

Investoinnit

Kaupungin ja liikelaitosten yhteenlasketut ulkoiset bruttoinvestoinnit ovat 203,0 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 200,2 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 85,4 milj. euroa negatiivinen. Investointien tulo-rahastoitusprosentti on 56.

Suurimmat investointimenot (netto) ovat talonrakennushankkeiden 67,8 milj. euron, yhdyskuntalautakunnan 46,1 milj. euron, Tampereen Vesi Liikelaitoksen 26,3 milj. euron sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan 18,0 milj. euron investoinnit. Viiden tähden keskustan ja Hiedanrannan kehitysohjelmien investointeihin varataan yhteensä 21,6 milj. euroa.

Investointitaso on koko taloussuunnitelmakauden korkea. Investointien aiheuttamaa lisärahoitustarvetta voidaan osittain kattaa omistuksien uudelleenjärjestelyillä ja omaisuuden myynnillä. Omaisuuden myynnistä

saatavia tuloja tulee ensisijaisesti kohdistaa suunniteltujen investointien omarahoitusosuuden vahvistamiseen ja velanottotarpeen vähentämiseen.

Lainamäärä

Lainamäärä kasvaa 110 milj. eurolla ja asukaskohtainen lainamäärä nousee ensi vuoden lopussa 3 711 euroon. Kaupungin kasvun edellyttämien suurten investointitarpeiden vuoksi paine kaupungin lainamäärän kasvuun kuitenkin jatkuu lähivuosina.

Toiminnan tavoitteet

Talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovia toiminnan tavoitteita perustuen Tampereen strategiaan. Pormestari Lauri Lylyn pormestariohjelman pohjalta laadittu Tampereen strategia 2030 on hyväksytty 2017.

Talousarviossa tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle. Tavoitteiden luonteesta johtuen niissä pyritään jatkuvuuteen, joten talousarvion 2020 toiminnan tavoitteet ovat pääosin samoja tai samansuuntaisia kuin vuoden 2019 talousarviossa. Uudet tavoitteet liittyvät mm. tuottavuuspilottien toteuttamiseen, lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointierojen kaventamiseen ja kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärän kasvattamiseen.

Talousarviossa asetetaan toiminnan tavoitteita kaupunkitasoisesti sekä erikseen lautakunnille, kehitysohjelmille, liikelaitoksille ja konserniyhteisöille. Myös liikelaitosten ja konserniyhteisöjen tavoitteet toteuttavat Tampereen strategiaa.

Taloussuunnitelma 2020–2023

Talousarviokirjaan sisältyy taloussuunnitelma vuosille 2020–2023. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittu karkealla tasolla. Investoinneista esitetään taloussuunnitelmakauden investoinnit sekä alustavat arviot vuosille 2024–2029.

Taloussuunnitelmakaudella palvelutarpeiden kasvu ja suuret investointitarpeet asettavat paineita kaupungin rahoitusaseman vakaana pitämiseksi. Tilikauden tuloksen tasapainottaminen mahdollistaa taloussuunnitelmakaudella keskimäärin 2,9 prosentin toimintakatteen heikkenemisen, minkä saavuttaminen edellyttää suunniteltujen tehostamistoimenpiteiden onnistunutta toteutusta.

Taloussuunnitelmakaudella rakenteellisilla muutoksilla ja palveluverkon tiivistämisellä tulee menojen kasvua saada olennaisesti hidastetuksi.

Verotulojen arvioidaan taloussuunnitelmakaudella kasvavan vuosittain keskimäärin 3,7 % ja valtionosuuksien noin 0,6 %. Mahdollisen sote-uudistuksen aiheuttamia muutoksia kuntien valtionosuuksiin ja verotuloihin ei taloussuunnitelmassa ole arvioitu, sillä uudistuksen toteutumisesta suunnitelmassa aikataulussa ei ole varmuutta.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan kuntatalous pysyy kireänä seuraavat vuodet. Kuntatalouden tilanne saattaa heiketä arvioitua voimakkaammin, jos kuntien tehtävien ja niihin osoitetun rahoituksen epäsuhte syvenee entisestään. Pelättävissä on, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita ollaan ennemminkin lisäämässä kuin vähentämässä.

Kuntalain 110 §:n mukaan "taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan". Tampereen kaupungin taseessa on edellisiltä tilikausilta kertyneitä ylijäämiä 462 976 145,97 euroa.

Investoinnit 2020–2023

Taloussuunnitelmakauden investointitaso pysyy suurena. Kaupungin ja liikelaitosten yhteenlasketut nettoinvestoinnit nousevat taloussuunnitelmakaudella noin 840 milj. euroon. Vuonna 2020 nettoinvestointien arvioidaan olevan noin 200 milj. euroa. Investointitaso nousee taloussuunnitelmavuosina 2021 ja 2022 yli 220 milj. euroon. Vuonna 2023 investointitaso laskee alle 200 milj. euron.

Suurimmat investointimenot ovat talonrakennushankkeiden 395 milj. euron investoinnit ja yhdyskuntalautakunnan 171 milj. euron investoinnit.

Korkean investointitason aiheuttamaa lisärahoitustarvetta voidaan osittain kattaa omistuksien uudelleenjärjestelyillä ja omaisuuden myynnillä. Omaisuuden myynnistä saatavia tuloja tulee ensisijaisesti kohdistaa suunniteltujen investointien omarahoitussuuden vahvistamiseen ja velanottotarpeen vähentämiseen.

Lainamäärän kehitys 2020–2023

Lainamäärä on kasvamassa taloussuunnitelmakaudella 380 milj. eurolla ja asukaskohtainen lainamäärä nousee vuoden 2023 loppuun mennessä noin 4 650 euroon. Lainamäärän kasvua koetetaan hidastaa kehittämällä, järjestelemällä uudelleen ja myymällä peruspalveluiden tuottamiseen liittymättömiä kiinteistöjä, yhtiöitä ja osuuksia. Myytävää omaisuutta ei taloussuunnitelmassa ole yksilöity.

Talousarviokirjan toimitus

Esitys vuoden 2020 talousarvioksi ja vuosien 2020–2023 taloussuunnitelmaksi on jaettu kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle 21.10.2019 talousarvion esittelytilaisuudessa sekä lähetetty postitse 22.10.2019.

Talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet ja muut talousarvioon liittyvät asiat

Kaupunginvaltuusto on 26.9.2005 päättänyt, että aloitteiden käsittelyohjeistusta ja sen noudattamista tarkennetaan, jotta vastaukset aloitteisiin tulisivat nopeammassa tahdissa käsittelyyn. Päätöksen mukaan jos aloitteessa edellytetään määrärahaa, se käsitellään talousarvion yhteydessä.

Lautakunnat ja johtokunnat ovat käsitelleet aloitteita tällaisina talousarvioaloitteina. Aloitteet, tiivistelmä vastauksista sekä vastaukset kokonaisuudessaan on koottu liitteeksi.

Tiedoksi

konsernihallinto, palvelualueet ja liikelaitokset, aloitteiden tekijät

Liitteet

- 1 Pormestarin talousarvioehdotus 2020
- 2 Korjauslista vuoden 2020 talousarvioon, 4.11.2019
- 3 Talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät aloitteet ja niihin annetut vastaukset

§ 179

Kokousraportit

TRE:452/00.02.01/2019

Päätös

Kokousraportit otettiin pöytäkirjaan liitteeksi.

Päätösehdotus oli

Kokousraportit otetaan pöytäkirjaan liitteeksi.

Liitteet

1 Kokousraportti 18.11.2019

Kunnallisvalitus

§177, §178

Kunnallisvalitusohje

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa muutosta hakea myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava
- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta

- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmä on valittajan tai valituskirjelmän muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjelmän, siinä on mainittava myös laatijan kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Muutoksenhakukielto

§172, §173, §174, §175, §176, §179

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhalti-jayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)